

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ ТА
БІОТЕХНОЛОГІЙ ІМЕНІ С.З. ГЖИЦЬКОГО

Факультет будівництва та архітектури
Кафедра архітектури

СИЛАБУС

НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ДИЗАЙН АРХІТЕКТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА САДИБНИХ БУДИНКІВ»
для студентів спеціальності
G17 «Архітектура та містобудування» РВО «Бакалавр»
ОП «Архітектура та містобудування»

Розробник: ст. викл. Михайлечко Н.В.

Львів 2025

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Навчальна дисципліна **«Дизайн архітектурного середовища садибних будинків»** складена для студентів РВО «Бакалавр» спеціальності G17_«Архітектура та містобудування». Дисципліна є вибірковою.

Дисципліна спрямована на формування у студентів знань і практичних навичок у сфері проєктування та організації архітектурного середовища садибних будинків. У процесі вивчення розглядаються принципи функціонально-планувальної організації житлової та допоміжної забудови, прийоми формування архітектурно-просторової композиції та ландшафтного середовища, а також засоби гармонізації взаємодії будинку з природним і соціальним оточенням. Особлива увага приділяється ергономіці, екологічності, естетиці та сучасним тенденціям у дизайні садибної архітектури.

Отримані знання забезпечують здатність студентів розробляти комплексні дизайн-рішення, що поєднують архітектурний об'єкт і територію садиби в єдине цілісне середовище.

Предметом вивчення навчальної дисципліни **«Дизайн архітектурного середовища садибних будинків»** є принципи, методи та засоби формування архітектурного середовища садибних будинків, що включає організацію житлової та допоміжної забудови, планування та благоустрій території, архітектурно-просторову композицію, ландшафтний дизайн, застосування малих архітектурних форм, систем освітлення та обладнання, а також інтеграцію сучасних екологічних та енергозберігаючих рішень у проєктуванні приватного житла.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Сформувати у студентів цілісне уявлення про принципи проєктування архітектурного середовища садибних будинків, забезпечити засвоєння теоретичних знань і практичних навичок щодо гармонійної організації простору житлової садиби з урахуванням функціональних, естетичних, екологічних та соціальних вимог.

Основними завданнями, що мають бути вирішені в процесі викладання дисципліни, є теоретична та практична підготовка студентів з питань:

- Ознайомити студентів із сучасними підходами до архітектурно-просторової організації садибних будинків та їхнього оточення.
- Розвинути вміння аналізувати територію садиби та визначати її функціонально-планувальні зони.
- Надати знання про засоби формування композиції садибної забудови та дизайн-елементів середовища (малі архітектурні форми, озеленення, освітлення, мощення тощо).
- Сприяти розвитку навичок застосування ергономічних, екологічних і енергозберігаючих принципів у проєктуванні.
- Навчити створювати концептуальні та робочі дизайн-проєкти архітектурного середовища садибних будинків.
- Виховати естетичний смак, креативність і відповідальність за якість середовищних рішень у житловій архітектурі.

Знати

- історію розвитку та сучасні тенденції садибної архітектури і дизайну;
- принципи функціонально-планувальної організації території садибних будинків;
- основи архітектурно-просторової композиції в садибному середовищі;
- методи та прийоми озеленення, ландшафтного дизайну, облаштування водойм і майданчиків;

- класифікацію та особливості використання малих архітектурних форм і обладнання в садибі;
- норми та вимоги (ДБН, ДСТУ) до благоустрою, пожежної безпеки, доступності, освітлення та енергоефективності;
- принципи екологічності та використання енергозберігаючих технологій у проєктуванні приватного житла.

Вміти

- аналізувати територію садиби та визначати функціонально-планувальні зони;
- розробляти планувальні схеми садибної ділянки з урахуванням нормативних вимог;
- створювати архітектурно-просторову композицію будинку та його середовища;
- проєктувати елементи ландшафтного дизайну (озеленення, водойми, мощення);
- розробляти дизайн малих архітектурних форм, систем освітлення та обладнання для садибних територій;
- застосовувати принципи ергономіки, естетики та екологічності у практичних рішеннях;
- виконувати графічні та ескізні роботи, створювати презентації концептуальних дизайн-проєктів садибного середовища.

Очікувані результати навчання

Після завершення курсу студент буде здатний:

- Демонструвати знання нормативно-правових документів та теоретичних основ проєктування садибного архітектурного середовища.
- Аналізувати ділянку для садибної забудови та пропонувати оптимальні варіанти функціонально-планувальної організації.
- Формувати архітектурно-просторову композицію садибного будинку та його оточення з урахуванням естетики, зручності й гармонії з ландшафтом.
- Проєктувати елементи ландшафтного дизайну й інтегрувати їх у єдине середовище.
- Використовувати сучасні матеріали, технології та обладнання для благоустрою території.
- Застосовувати принципи сталого розвитку, енергоефективності та екологічності у проєктуванні.
- Презентувати власні дизайн-рішення у вигляді графічних, макетних або цифрових проєктів.

Програма навчальної дисципліни «**Дизайн архітектурного середовища садибних будинків**» складається:

Тема 1. Вступ до дисципліни. Особливості архітектурного середовища садибних будинків. Історичний розвиток садибної забудови.

Тема 2. Функціонально-планувальна організація садибної території. Зонування ділянки.

Тема 3. Архітектурно-просторова композиція садибних будинків та їхнього оточення.

Тема 4. Ландшафтне середовище: озеленення, водойми, мощення.

Тема 5. Малі архітектурні форми, освітлення та обладнання у дизайні садибного простору.

Тема 6. Сучасні тенденції, екологічні та енергозберігаючі підходи у проєктуванні садибних будинків.

ТРИВАЛІСТЬ КУРСУ

4 кредити (120 годин)

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни (зміст)

Вступ до дисципліни. Особливості архітектурного середовища садибних будинків. Історичний розвиток садибної забудови. Функціонально-планувальна організація садибної території. Зонування ділянки. Архітектурно-просторова композиція садибних будинків та їхнього оточення. Ландшафтне середовище: озеленення, водойми, мощення. Малі архітектурні форми, освітлення та обладнання у дизайні садибного простору. Сучасні тенденції, екологічні та енергозберігаючі підходи у проєктуванні садибних будинків.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Основними видами навчальних аудиторних занять, під час яких отримують здобувачі освіти необхідні знання, є: лекції, практичні заняття.

При викладанні лекційного матеріалу передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як лекції-бесіди, багатоцільові лекції, проблемні лекції, практичні

Лекція - бесіда – «діалог з аудиторією» – найбільш поширена й порівняно просте заняття.

Лекція форма активного залучення здобувачів освіти до освітнього процесу. Вона передбачає безпосередній контакт педагога з аудиторією, що дає змогу зосередити увагу здобувачів освіти на найбільш важливих проблемах теми, яка вивчається, визначити зміст і темп викладання навчального матеріалу з урахуванням рівня підготовленості та освіти аудиторії.

Багатоцільова лекція базується на комплексній взаємодії окремих елементів: подача матеріалу, його закріплення, застосування, повторення і контроль рівня засвоєння.

Проблемна лекція. Знання вводяться за допомогою проблемного питання, задачі, ситуації. При цьому процес пізнання у співробітництві і діалозі із викладачем наближається до дослідницької діяльності здобувачів освіти. Зміст проблеми розкривається шляхом організації пошуку її вирішення або шляхом аналізу та узагальнення традиційних і нестандартних точок зору. Здобувачі освіти слідкують за ходом його думок, разом з тим відзначають цікаві педагогічні знахідки.

Практичні заняття - форма навчального заняття, при якій викладач організує детальний розгляд здобувачами освіти окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання здобувачем освіти відповідно сформульованих завдань. Здобувачі освіти працюють з друкованим інформативним матеріалом або з матеріалом мережі Інтернет, виконують усні та письмові завдання (контрольні питання або тести), виконують індивідуальні завдання.

Завдання для самостійного вивчення навчальної дисципліни «Дизайн архітектурного середовища садибних будинків»

№ з/п	Назва теми
1	Тема 1. Опрацювання літератури з історії та сучасних тенденцій садибної архітектури.
2	Тема 2. Порівняльний аналіз схем зонування садибних територій.
3	Тема 3. Виконання індивідуальних ескізів фасадів і просторових рішень будинку.
4	Тема 4. Розробка варіантів ландшафтного озеленення для заданої ділянки.
5	Тема 5. Підбір референсів малих архітектурних форм і обладнання для садибного простору.
6	Тема 6. Підготовка презентації індивідуального дизайн-рішення садибного середовища.

**План лекційних занять з дисципліни
«Дизайн архітектурного середовища садибних будинків»**

№ з/п	Тема, питання що вивчаються
1.	Тема 1. Вступ до дисципліни. Особливості архітектурного середовища садибних будинків. Історичний розвиток садибної забудови.
2.	Тема 2. Функціонально-планувальна організація садибної території. Зонування ділянки.
3.	Тема 3. Архітектурно-просторова композиція садибних будинків та їхнього оточення.
4.	Тема 4. Ландшафтне середовище: озеленення, водойми, мощення.
5.	Тема 5. Малі архітектурні форми, освітлення та обладнання у дизайні садибного простору.
6.	Тема 6. Сучасні тенденції, екологічні та енергозберігаючі підходи у проєктуванні садибних будинків.

**План практичних занять з дисципліни
«Дизайн архітектурного середовища садибних будинків»**

№ з/п	Назва теми
1	Аналіз прикладів архітектурного середовища сучасних садибних будинків (обговорення та ескізування).
2	Складання функціонально-планувальної схеми садибної ділянки.
3	Розробка варіантів архітектурно-просторової композиції будинку та території.
4	Проєктування системи озеленення та декоративних елементів ландшафту.
5	Ескізування малих архітектурних форм, елементів мощення та освітлення.
6	Створення концептуального дизайн-проєкту архітектурного середовища садибного будинку.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

1. Словесні методи (лекція.)

2. Наочні методи (плакати, типові проєкти, нормативна документація, навчальні фільми),

3. Практичні методи: практичні роботи, графічні роботи, роботи з моделювання, реферати.

4. Усне опитування (фронтальне, індивідуальне детальний аналіз відповідей студентів),

5. Письмова аудиторна та поза аудиторна перевірка (виконання розрахунково-графічної роботи),

6. Практична перевірка(виконання практичних робіт, графічних, макетів)

7. Стандартизований контроль (тести).

Види контролю: Поточний контроль, проміжна та семестрова атестація

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Поточне тестування та самостійна робота (разом 50 балів)						Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	50	100
8	8	9	8	8	9		

Відпрацювання пропущених занять студентами здійснюється згідно «Положення про порядок відпрацювання студентами пропущених лекційних, практичних, лабораторних та семінарських занять». Студент представляє конспект з пропущеної теми лекційного курсу та опрацьований практичний матеріал (захист роботи або контрольна чи тестові завдання) з відповідної тематики. Самостійне вивчення навчальної дисципліни за вищевказаними темами передбачає також підготовку рефератів, доповідей, презентацій (максимальна кількість балів - 5 за одну тему, але не більше 10 б. за весь курс дисципліни).

Форма підсумкового контролю успішності навчання: екзамен, курсова проєкт (робота).

КРИТЕРІЇ ПОТОЧНОГО ОЦІНЮВАННЯ

Поточне оцінювання здійснюється за кожним завданням в межах розділів. Оцінюються і завдання, виконувані в аудиторії, і завдання, виконувані під час самостійної роботи. Протягом вивчення дисципліни здійснюється самоконтроль. Загальні критерії оцінок: “відмінно” – здобувач вищої освіти виявив всебічні, систематичні та глибокі знання навчального матеріалу дисципліни, передбаченого програмою; опрацював основну та додаткову літературу, рекомендовану програмою; проявив творчі здібності у розумінні, логічному, стислому та ясному трактуванні навчального матеріалу; засвоїв взаємозв’язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності. “добре” – здобувач вищої освіти виявив систематичні та глибокі знання вище середнього рівня навчального матеріалу дисципліни; продемонстрував уміння легко виконувати завдання, передбачені програмою; опрацював літературу, рекомендовану програмою; засвоїв взаємозв’язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності. “задовільно” – здобувач вищої освіти виявив знання навчального матеріалу дисципліни в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; виконав завдання, передбачені програмою; ознайомився з основною літературою, що зазначена у програмі; припустив значну кількість помилок або недоліків у відповідях на запитання співбесіди, тестування, при виконанні завдань тощо, які може усунути самостійно. “незадовільно” – здобувач вищої освіти не має знань зі значної частини навчального матеріалу; припускає принципові помилки при виконанні більшості передбачених програмою завдань.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену,	

		диференційованого заліку, курсowego проєкту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C		
64–73	D	задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повтор- ного складання
0–34	F	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Питання до екзамену з дисципліни
«Дизайн архітектурного середовища садибних будинків»

- Охарактеризуйте основні етапи розвитку садибної забудови від традиційних форм до сучасних.
- Визначте поняття «архітектурне середовище садибного будинку» та його складові.
- У чому полягають принципи відмінності садибної архітектури від багатоквартирного житлового будівництва?
- Які соціокультурні фактори впливають на формування архітектурного середовища садиби?
- Розкрийте роль національних традицій та етнічної культури в організації садибного простору.
- Проаналізуйте приклади історичних садиб в Україні та Європі, визначте їх архітектурні особливості.
- Як змінювалось співвідношення між житловими і господарськими зонами садиби протягом історії?
- Які чинники визначали естетику садибної забудови у XIX – XX ст.?
- Оцініть вплив урбанізації на розвиток приватного садибного будівництва.
- Дайте класифікацію садибних будинків за архітектурними ознаками та середовищними характеристиками.
- Які принципи зонування застосовуються при проєктуванні садибної території?
- Опишіть основні функціональні зони садиби та їх взаємозв'язок.
- Які чинники впливають на вибір місця розташування житлового будинку на ділянці?
- Як орієнтація будинку на сторони світу впливає на мікроклімат і енергоефективність?
- Порівняйте варіанти планувальних схем садибних територій та їхні переваги.
- Які особливості враховуються при організації під'їздів і пішохідних доріжок?
- Визначте правила розташування господарських будівель на території садиби.
- Як здійснюється інтеграція відкритих рекреаційних просторів у структуру садиби?
- Охарактеризуйте методику аналізу ділянки перед проєктуванням.
- Наведіть приклади оптимальних схем зонування для садиб різних розмірів.
- Що таке архітектурно-просторова композиція садибного будинку та які її принципи?
- Як співвідносяться масштаб, пропорції та ритм у композиції садибного середовища?
- Оцініть значення візуальних осей і панорам у формуванні архітектурного простору садиби.

24. Які засоби застосовуються для досягнення гармонії між будинком і природним оточенням?
25. Як поєднати архітектурні об'єми житлового будинку та господарських споруд у цілісну композицію?
26. Які методи використовуються для організації внутрішніх і зовнішніх просторів садиби?
27. Поясніть поняття «пластика фасаду» та її значення в архітектурі садибного будинку.
28. Визначте принципи формування архітектурного ансамблю в садибному середовищі.
29. Які прийоми використовуються для узгодження садибної забудови з навколишнім ландшафтом?
30. Наведіть приклади сучасних тенденцій у композиції садибних будинків.
31. Які принципи озеленення застосовуються при формуванні садибної території?
32. Як функціональні та декоративні насадження впливають на архітектурний образ садиби?
33. Охарактеризуйте роль газонів, квітників та живоплотів у дизайні садибного середовища.
34. Як організовуються водойми (ставки, басейни, фонтани) у структурі садиби?
35. Які вимоги висуваються до мощення пішохідних доріжок і майданчиків?
36. Як використання різних матеріалів впливає на естетику ландшафтного дизайну?
37. Визначте особливості поєднання природних та штучних елементів у садибному просторі.
38. Які методи використовуються для створення сезонної виразності ландшафту?
39. Як здійснюється організація зони відпочинку та дитячих ігрових майданчиків?
40. Наведіть приклади успішних рішень інтеграції ландшафтного середовища з архітектурою садиби.
41. Дайте визначення малих архітектурних форм та їхньої ролі у дизайні садиби.
42. Які види малих архітектурних форм найчастіше використовуються в садибному середовищі?
43. Як матеріали та конструктивні рішення впливають на естетику малих архітектурних форм?
44. Поясніть значення освітлення у формуванні середовища садиби.
45. Які сучасні системи зовнішнього освітлення застосовуються в приватних садибах?
46. Охарактеризуйте принципи розташування меблів і обладнання у відкритому середовищі.
47. Які вимоги висуваються до безпеки та ергономіки малих архітектурних форм?
48. Як відбувається інтеграція декоративних елементів із функціональними об'єктами?
49. Наведіть приклади авторських малих архітектурних форм у сучасному садибному проектуванні.
50. Як впливає освітлення на нічний образ садибного середовища?
51. Які сучасні тенденції впливають на дизайн садибних будинків і територій?
52. Як принципи сталого розвитку інтегруються у проектування садибного середовища?
53. Поясніть роль енергозберігаючих технологій у дизайні садиб.
54. Як використання відновлюваних джерел енергії змінює архітектурний образ садиби?
55. Які екологічні вимоги враховуються при організації садибної території?
56. Як «зелена архітектура» реалізується у малих житлових об'єктах?
57. Які нові будівельні матеріали застосовуються для створення сучасних садибних середовищ?
58. Охарактеризуйте вплив цифрових технологій (BIM, віртуальна реальність) на проектування садиб.
59. Як глобалізація впливає на формування стилістики сучасних садибних будинків?
60. Наведіть приклади інноваційних рішень у дизайні садибного архітектурного середовища.

Рекомендована література

Базова

1. Даниленко В. Я. Основи дизайну : навч. посібник / В. Я. Даниленко. Київ: ІЗМН, 1996. 52 с.
2. Основи дизайну: навч. посібн. / Савчак Н.С., Савчак Р.Н., Михайлечко Н.В., Баранович Л.Р. Львів: СПОЛОМ, 2024. 172 с
3. Основи дизайну архітектурного середовища : підручник. Сьомка С. В. Київ: НАКККиМ, 2019. 464 с.;

Допоміжна

1. ДБН В.2.2 – 9:2018. Громадські будинки та споруди, Київ, Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, 2019
2. ДБН В.2.2-15:2019 Житлові будинки основні положення.
3. ДБН Б.2.2 – 12:2019. Планування та забудова територій. Київ, Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, 2019.
4. ДБН В.1.1 – 7:2016. Пожежна безпека об'єктів будівництва. Київ, Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, 2016.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотечно-інформаційні ресурси - книжковий фонд, періодика та фонди на електронних носіях бібліотеки Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького, державних органів науково-технічної інформації, наукових, науково-технічних бібліотек та інших наукових бібліотек України.
2. Електронні інформаційні ресурси мережі інтернет.

ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ») В АУДИТОРНИЙ ЧАС

Курс передбачає роботу в колективі. Студенти під час лекційних занять ведуть конспект з відповідної теми. Під час заняття або ж в кінці лектор ставить питання, веде діалог з аудиторією для кращого засвоєння теоретичного матеріалу. Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Якщо здобувач вищої освіти відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача. Під час роботи над індивідуальними науково-дослідними завданнями та проектами не допустимо порушення академічної доброчесності.